

ELS CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB L'INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA

JORDI BACARIA, JOAQUIM CAPELLADES,
ÀLEX COSTA, MANUEL FALGUERA

Institut d'Estadística de Catalunya

L'Institut d'Estadística de Catalunya en la línia pròpia de planificació de l'activitat estadística de Catalunya ha establert un seguit de convenis de col·laboració en matèria estadística amb diferents administracions per tal d'evitar duplicitats d'actuacions i molèsties innecessàries als subministrants d'informació, minimitzar els costos de l'activitat estadística amb la finalitat de contribuir a cohesionar i optimitzar el sistema estadístic de Catalunya. En l'article s'analitzen algunes de les modalitats de cooperació interinstitucional tant amb l'Administració central com amb altres administracions.

Agreements of collaboration with the Catalan Statistical Institute.

Key words: Col·laboració, conveni, estadística, administració.

1. INTRODUCCIÓ

En l'article del senyor Josep Casco "Estadística oficial i coordinació del sistema estadístic català", publicat en el número anterior d'aquesta mateixa revista, s'entenia per sistema estadístic el conjunt de normes jurídiques, els processos a complir pels agents que hi intervenen i la seva interrelació, els plans, programes i activitats ordenats en un conjunt harmònic que té com a finalitat l'assoliment

-Article rebut el febrer de 1994.

-Acceptat el maig de 1994.

d'uns objectius concrets. En el cas de Catalunya aquestes relacions estan definides per la Llei 14/1987 d'estadística de Catalunya i, molt especialment, per la Llei 30/1991 del pla estadístic de Catalunya 1992-1995.

El Pla estadístic de Catalunya és concebut com l'instrument d'ordenació i planificació de l'estadística de la Generalitat i dels seus organismes autònoms, i també com l'instrument marc de col·laboració institucional entre la Generalitat i les entitats públiques catalanes de caràcter territorial per a la progressiva constitució del sistema estadístic integral de Catalunya, així com amb les entitats públiques estatals o internacionals. L'esmentat Pla explicita els objectius operatius que seran objecte de les activitats estadístiques, les quals es concretaran anualment en els programes d'actuació estadística, i estableix un objectiu central que serà l'eix vertebrador de tota l'activitat: *aconseguir un conjunt coherent, fiable i actualitzat de dades estadístiques al mínim cost possible, aprofitant al màxim les fonts existents, que permeti el coneixement de la realitat econòmica, demogràfica i social de Catalunya i que sigui útil per a la presa de decisions de les institucions públiques i als agents socials, minimitzant les molèsties als ciutadans i garantint el secret estadístic.*

En l'estructura organitzativa de l'estadística oficial catalana, l'Institut d'Estadística de Catalunya té un paper central ja que és l'òrgan especialitzat del Govern de Catalunya en matèria estadística, responsable de la seva planificació i de la gestió del sistema estadístic en el seu conjunt. Dins d'aquesta activitat planificadora que li és pròpia, l'Institut d'Estadística de Catalunya ha establert un seguit de convenis de cooperació en matèria estadística amb diferents administracions per tal d'evitar duplicitats d'actuacions i molèsties innecessàries als subministrants d'informació, i contribuir a cohesionar el sistema estadístic de Catalunya. Aquests convenis de col·laboració amb l'Institut són, en el cas de les institucions públiques catalanes de caràcter territorial, l'única via d'entrada al Pla estadístic i, en conseqüència, a l'estadística oficial, per la qual cosa adquireixen una gran importància des del punt de vista institucional.

2. EL CONVENI INTERADMINISTRATIU COM A UN INSTRUMENT JURÍDIC DE COL·LABORACIÓ

Dins de les relacions de cooperació entre les administracions públiques la formalització de convenis de col·laboració constitueix una fórmula tècnico-jurídica que consisteix en un contracte basat en l'autonomia de la voluntat de les administracions, per mitjà del qual les parts concreten i modulen les condicions de l'exercici de les competències respectives per tal d'obtenir un fi d'interès

públic. La distribució i possible concurrència de competències en les administracions públiques condueix a la necessitat d'aquests pactes de col·laboració sense renúncia de les competències pròpies.

En relació amb el seu règim jurídic, l'article 1 de la Llei de contractes de l'Estat exclou de la seva regulació tant els convenis interadministratius com els convenis que subscrigui l'Administració amb particulars amb finalitats d'interès públic. No obstant això, aquests convenis de col·laboració són una classe especial de contractes sotmesos al Dret Administratiu que tenen com a límit els principis de bona administració i l'ordenament jurídic i han de formalitzar-se amb l'objecte d'aconseguir un interès públic.

Els criteris generals d'homogeneïtzació de convenis entre l'Administració central i les comunitats autònomes es van establir en les sessions de la Comissió Delegada per a la Política Autònoma de 13 de desembre de 1984 i de 18 de juny de 1985. Aquesta Comissió Delegada del Govern central és qui autoritza la subscripció de cadascun dels convenis i els criteris adoptats es refereixen a la consideració dels convenis com a instrument de política autònoma del Govern central, en els quals s'ha de tenir en compte, sempre que hi hagi aportació de recursos pressupostaris, la política d'inversions de cada departament en el marc de les directrius del Govern.

Les primeres regles sobre convenis entre l'Administració central i les comunitats autònomes es van establir en l'Acord del Consell de Ministres de 2 de març de 1990 i es justifiquen amb l'objecte de perfeccionar la qualitat tècnico-jurídica d'aquests instruments de col·laboració. Aquestes regles es refereixen als títols competencials, als objectius, a la definició dels mecanismes d'assistència tècnica, coordinació i seguiment, finançament, vigència i prorrogabilitat.

Actualment l'article 6.2 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, regula aquests tipus de convenis i estableix aquells elements que han d'especificar els convenis de col·laboració i que coincideixen essencialment amb el contingut de l'Acord del Consell de Ministres a què s'ha fet referència. Cal remarcar que es presta una major atenció als supòsits d'extinció dels convenis per causa distinta de la finalització del termini de vigència i a les conseqüències que pot comportar per a les actuacions en curs.

Respecte als convenis, concebuts com a tècnica de col·laboració de les entitats locals, tot i respectar l'autonomia local, l'article 10 de la "Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local", regula en l'àmbit d'aquestes entitats locals els principis de col·laboració i coordinació i especifica la pertinença de la coordinació entre els ens locals i les altres administracions públiques quan es produeixi concurrència o complementarietat competencial i

en particular l'article 57 estableix que la cooperació econòmica, tècnica i administrativa entre l'Administració local i les administracions de l'Estat i de les comunitats autònomes poden tenir lloc per mitjà de consorcis o convenis administratius.

La Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya recull, així mateix, en l'article 129 c) els principis de cooperació, col·laboració i assistència recíproques entre l'Administració de la Generalitat i els ens locals de Catalunya per al millor compliment de les funcions que els correspongui.

3. EL CONVENI DE COL·LABORACIÓ EN LA LEGISLACIÓ ESTADÍSTICA CATALANA

La legislació estadística catalana preveu d'una manera palesa el conveni interadministratiu com a un instrument indispensable per a l'actuació estadística de les administracions públiques catalanes, especialment pel que fa a convenis entre l'òrgan estadístic de la Generalitat, tant amb l'Administració central com amb les entitats locals de Catalunya.

El contingut de les funcions de l'Institut d'Estadística de Catalunya, establertes per l'article 45 de la Llei 14/1987, de 9 de juliol, d'estadística i per l'article 2 del Decret 341/1989, d'11 de desembre, de creació de l'Institut d'Estadística de Catalunya, permeten deduir la necessitat del seu exercici per via de relacions de cooperació amb altres entitats estatals, europees o amb particulars.

L'article 6 de la Llei 30/1991, de 13 de desembre, del Pla estadístic de Catalunya 1992-1995, especifica que l'Institut d'Estadística de Catalunya és l'òrgan responsable de dur a terme el Pla estadístic i els programes anuals d'actuació estadística directament o en col·laboració amb altres entitats públiques o privades i, més concretament, l'article 27 de l'esmentada Llei estableix la figura del Conveni de col·laboració entre l'Institut d'Estadística de Catalunya i les entitats locals de Catalunya pel que fa a la incorporació als programes anuals d'actuació estadística d'estadístiques d'interès especial per a les entitats locals.

Finalment, cal fer esment que les disposicions generals de la Llei 30/1991, de 13 de desembre, del pla estadístic de Catalunya 1992-1995, conceben el Pla estadístic com un instrument marc de col·laboració institucional entre la Generalitat de Catalunya i els seus organismes i empreses amb les entitats públiques catalanes de caràcter territorial, entitats públiques estatals o europees i organitzacions internacionals.

4. TIPOLOGIA JURÍDICA DELS CONVENIS DE COL·LABORACIÓ FORMALITZATS PER L'INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA

L'Institut d'Estadística de Catalunya, en el marc de la legislació estadística catalana, ha formalitzat convenis de col·laboració, d'acord amb la regulació aplicable, que es poden anomenar *verticals*, amb l'Administració de l'Estat i amb les entitats locals i els que es poden definir com a *horitzontals*, amb altres departaments o organismes de la Generalitat. També ha signat convenis de cooperació amb les universitats catalanes per a l'actuació conjunta en l'àmbit de la recerca i la formació en el camp estadístic. Aquests convenis es poden dividir en diverses classes:

Segons els subjectes contractants:

- Convenis amb l'Administració de l'Estat
- Convenis amb d'altres departaments o organismes de la Generalitat
- Convenis amb les entitats locals
- Convenis amb les universitats catalanes

Segons l'objecte del conveni:

- Convenis per dur a terme actuacions conjuntes. És el cas de la majoria de convenis signats per l'Institut d'Estadística de Catalunya amb l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i amb les universitats catalanes.
- Convenis per a l'assoliment de fins. L'Institut d'Estadística de Catalunya ha signat convenis amb entitats locals territorials amb la finalitat d'incorporar estadístiques d'interès especial per a elles en els programes anuals d'actuació estadística i procedir a la seva realització, dins del marc del Pla estadístic de Catalunya 1992-1995.

Pels seus efectes:

- Convenis marc

L'Institut d'Estadística de Catalunya ha formalitzat convenis marc que contenen intencions de cooperació o principis de col·laboració relatius a actuacions estadístiques, la major part d'ells amb diputacions, consells comarcals i ajuntaments de Catalunya.

- Convenis contractuals

Aquests tipus de convenis, que creen vincles d'obligació per a les parts signants de l'acord, constitueixen el conjunt més important signat per

l'Institut d'Estadística de Catalunya i contenen objectes i finalitats diversos en l'àmbit d'actuació estadística d'acord amb l'exercici de les competències de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

5. CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT

5.1. Objectius

De l'objectiu central del Pla estadístic de Catalunya es poden identificar alguns dels objectius bàsics de la col·laboració entre l'Administració central i la Generalitat de Catalunya. Els camps temàtics objecte d'interès per part d'ambdues administracions són pràcticament coincidents quant a disposar d'informació estadística per a la presa de decisions de les institucions públiques. Tanmateix la desagregació territorial de les dades necessàries és diferent segons l'Administració corresponent; així l'Administració central acostuma a considerar suficient la desagregació provincial i com a màxim tracta aïlladament els grans municipis, mentre que la Generalitat de Catalunya, i en general les diferents administracions autonòmiques de l'Estat, necessiten la informació molt més desagregada territorialment: comarques, municipis i fins i tot àrees inframunicipals: districtes administratius, seccions censals i zones estadístiques.

Així, definits com a pràcticament coincidents els centres d'interès estadístic, múltiples raons determinen la necessitat d'acordar la col·laboració interinstitucional:

- L'aprofitament de les fonts existents. Així es tracta de fer una única operació estadística que permeti atendre les necessitats de cada institució.
- La minimització dels costos, ja que el cost de passar d'un producte estadístic d'utilització estatal a un d'autonòmic freqüentment és un cost merament marginal.
- La minimització de les molèsties als ciutadans, perquè amb una sola demanda d'informació a la població i a les empreses, es pot abastar el diferent ventall de necessitats d'ambdues administracions.
- La comparabilitat de resultats mitjançant la utilització de metodologies idèntiques, ja que interessa a tothom que les dades obtingudes en una operació estadística siguin plenament comparables en l'entorn de cada administració. L'Administració autonòmica necessita emmarcar els seus

resultats amb els de l'entorn estatal i també amb els d'altres comunitats i l'Administració central necessita disposar de dades obtingudes amb idèntica metodologia en tot el territori de l'Estat.

Altres objectius que poden ser tan importants com els anteriors, però que no deriven directament de la legislació estadística són:

- La normalització lingüística, mitjançant la introducció de qüestionaris bilingües en català i castellà en les operacions estadístiques estatals adreçades a la població i a centres i empreses de Catalunya. També l'edició de manuals d'instruccions i fulletons en text català o bilingües. Fins i tot es pot assenyalar que s'han arribat a utilitzar qüestionaris trilingües en el cas del cens de població i de la renovació del padró municipal d'habitants de 1991, ja que els impresos emprats a la Val d'Aran eren exemplars en versió aranesa/catalana/ castellana.
- La presència institucional de la Generalitat de Catalunya i de l'Institut d'Estadística en representació seva, davant la població i les empreses de Catalunya. Aquesta presència institucional pot ser diversa segons el tipus d'intervenció de l'Institut en l'operació estadística tractada.
- La introducció en els qüestionaris de temes d'interès específic per a l'Administració de la Generalitat. En aquest sentit es poden destacar especialment l'estudi del coneixement del català i dels fluxos de desplaçament per motius de treball o estudi, així com el mitjà de transport utilitzat en el desplaçament pel que fa al cens de població i també l'estudi detallat de la ramaderia o els equipaments productius en el cens agrari.

Finalment, però no per això menys destacables, s'ha d'assenyalar la disponibilitat de la informació recollida per part de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Aquesta disponibilitat és immediata després de les operacions de tractament estadístic en el cas de les operacions que s'han recollit directament per part de l'Institut, especialment si es tracta d'operacions de tipus censal i que no necessitin operacions addicionals d'elevació de dades obtingudes per mostreig. Com a cas paradigmàtic en aquest sentit es pot assenyalar el cens de població de 1991.

5.2. Continguts

Els continguts dels convenis de col·laboració són força diferents segons el model de col·laboració assolit en cada cas. Així es pot parlar de dos tipus bàsics pel que fa a la distribució institucional de les diferents tasques d'una operació estadística. Aquests tipus els podem identificar com de participació total i de participació parcial:

- *El model de participació total*, es pot considerar aquell que parteix d'una operació estadística definida metodològicament de manera homogènia per a tot l'Estat i és l'organisme autònomic l'encarregat de desplegar-lo i executar-lo íntegrament en el seu territori. El cas més representatiu és el del cens agrari en el qual l'Institut, a partir de la metodologia bàsica per a tot l'Estat, va executar enterament l'operació estadística a Catalunya, en la totalitat de les etapes de la recerca estadística, des de l'edició dels qüestionaris amb la incorporació d'ítems específics per a Catalunya i dels corresponents manuals d'instrucció, fins a la plena informatització i explotació de les dades censals, passant per totes les fases intermèdies com poden ser les de selecció i formació de personal, treball de camp de recollida o l'enregistrament de dades.

Altres casos significatius d'aquest model són, en l'àrea econòmica, les enquestes de comerç interior de 1988 i 1992, també l'enquesta de transports i mercaderies per carretera 1992. Aquesta darrera va tenir la particularitat d'implicar, a més de l'INE i l'Institut, el Ministeri d'Obres Públiques i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat. En l'àrea social pertanyen també a aquest model l'enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat no universitari del curs 1990-91, l'enquesta de biblioteques de 1992 i l'enquesta d'estructura de les explotacions agràries de 1993.

- *El model de participació parcial* admet diferents graus i nivells de distribució institucional de les tasques estadístiques i pot abastar intervencions diverses de cada administració. Aquesta col·laboració es pot limitar a uns continguts mínims com poden ser: la realització de versions catalanes dels qüestionaris, o col·laborar en la identificació de directors estadístics bàsics, fins a participacions més complexes, en les quals es distribueixen les diferents etapes de la recerca estadística entre les diverses institucions afectades. Un cas típic de participació complexa pot ser el del cens de població i habitatge de 1991, en el qual l'INE va fer el desplegament metodològic del projecte, l'edició dels qüestionaris i el treball de camp per a la recollida de dades, mentre que l'Institut d'Estadística de Catalunya va participar amb la introducció de preguntes específiques, la realització de la versió catalana dels qüestionaris i finalment l'enregistrament, validació i tractament informàtic de les dades, així com les explotacions corresponents.

Es poden esmentar també per la seva significació en l'àmbit del coneixement estadístic de l'economia catalana, les intervencions en les enquestes industrials dels anys 1991, 1992 i 1993. Això ha suposat promoure conjuntament l'operació davant dels empresaris industrials de Catalunya, fer l'edició bilingüe dels qüestionaris cosa que implica una important feina de terminologia en català (en els quasi 80 models de qüestionari es troben

5.000 termes referits a diferents entrades i productes de l'activitat industrial i, finalment, suposa fer una elevació i una tabulació específica per a Catalunya. El procés d'elevació resulta particularment rellevant atès que els resultats passen a ser compatibles no ja amb l'enquesta industrial com a operació estadística singular, sinó amb la comptabilitat econòmica de Catalunya. D'aquesta manera s'aprofiten fonts d'informació complementària i s'arriba a uns resultats més realistes que els que proporciona directament l'enquesta.

Un cas particular és el de l'enquesta dels comptes de l'Administració pública. Es tracta d'una col·laboració entre la Intervenció de la Generalitat i la Intervenció General de l'Estat, amb la participació de l'Institut d'Estadística de Catalunya. El treball de camp és fet per les dues intervencions, mentre que l'edició dels qüestionaris, la validació, elevació i tabulació les porta a terme l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Amb independència del model de col·laboració acordat en cada cas, els continguts més freqüents en els diferents convenis subscrits amb l'INE es refereixen als següents apartats:

- Edició de qüestionaris, realització de versions bilingües.
- Propaganda i difusió de l'operació estadística entre els destinataris. Presentació al sector a qui va dirigida l'operació estadística.
- Selecció, contractació i formació de personal. S'ha d'assenyalar la importància que el personal de camp sigui enterament bilingüe.
- Recollida, depuració i revisió de qüestionaris.
- Enregistrament de dades, prescripcions tècniques per a efectuar-lo, criteris de validació i controls de qualitat.
- Depuració i actualització de directoris en el cas de les enquestes per mostreig.
- Lliurament de l'arxiu estadístic a l'INE en suport magnètic. Avaluació posterior de l'INE i conformitat definitiva de l'arxiu.
- Lliurament final dels qüestionaris.
- Disponibilitat de la informació per a explotacions estadístiques pròpies de cadascuna de les parts.
- Contraprestacions econòmiques si s'escau.
- Establiment de comissions de seguiment del conveni.

6. CONVENIS DE COL·LABORACIÓ ESTADÍSTICA AMB L'ADMINISTRACIÓ LOCAL

6.1. Finalitat dels convenis

La legislació catalana reconeix la competència de l'Administració local per a la realització d'estadístiques que puguin ser del seu interès per tal de dur a terme, d'una manera més eficaç, les tasques que té encomanades de govern i d'administració. Al mateix temps concep el Pla estadístic de Catalunya, com l'instrument marc de col·laboració institucional entre la Generalitat de Catalunya i els seus organismes i empreses d'una banda, i les entitats públiques catalanes de caràcter territorial de l'altra, per tal d'obtenir informació fiable i útil per a la presa de decisions, evitar la duplicitat d'actuacions estadístiques, la qual cosa comporta sempre un increment innecessari de la despesa pública i de molèsties als ciutadans, i contribuir progressivament a la constitució d'un sistema estadístic integral de Catalunya.

La participació en el Pla estadístic de Catalunya dóna a l'activitat estadística la categoria d'estadística oficial, és a dir, tenen la consideració d'estadística d'interès públic per part del Parlament de Catalunya, i en conseqüència gaudeixen de l'obligatorietat de la col·laboració ciutadana. Al mateix temps, suposa el compromís de fer les estadístiques segons unes normes reguladores que garanteixin la correcció tècnica, la comparabilitat de resultats i tots aquells preceptes establerts per la legislació estadística catalana.

Les consideracions exposades en l'apartat anterior, tenen plena vigència pel que fa a l'estadística local. Així una activitat duta a terme per un ajuntament, consell comarcal o diputació pot estar inclosa en l'esmentat Pla i ser considerada estadística oficial.

La via d'entrada ordinària de l'estadística de les entitats territorials en el Pla és mitjançant conveni amb l'Institut d'Estadística de Catalunya. D'aquesta manera es respecta el caràcter voluntari de la participació, tal com preveu la legislació vigent en matèria estadística a Catalunya.

6.2. Models de participació en el Pla estadístic de Catalunya

La Llei del pla estadístic de Catalunya 1992-95 preveu la participació de les entitats territorials des de dues perspectives diferents, segons el nivell de desenvolupament de l'activitat estadística local. Una que podríem considerar de caràcter passiu i una altra d'actuació directa.

En el primer cas, les entitats territorials de Catalunya poden sol·licitar la col·laboració de l'Institut d'Estadística de Catalunya, mitjançant una memòria justificativa i la signatura del corresponent conveni, per dur a terme les següents activitats:

- a) Dur a terme íntegrament les estadístiques que els siguin d'especial interès, sempre que compleixin els objectius del Pla estadístic.
- b) Incloure aspectes que els siguin d'especial interès en les estadístiques que es facin en el marc del Pla estadístic.
- c) Desagregar les dades o els productes de difusió que els siguin d'especial interès derivats de les estadístiques que es facin en èxecució del Pla estadístic.
- d) Rebre el servei d'assistència tècnica per a la realització, per part d'elles, d'activitats estadístiques del seu interès que s'ajustin als objectius del Pla.

Pel que fa a la segona possibilitat de participació, la de caràcter actiu, l'Institut d'Estadística de Catalunya pot proposar a les entitats territorials, i sempre per la via de conveni, les actuacions que segueixen:

- a) Realització d'estadístiques noves o activitats estadístiques complementàries que consideri d'interès per a la progressiva constitució del sistema estadístic català.
- b) Proposar la inclusió d'estadístiques que ja porten a terme aquestes entitats, si ho considera interessant per assolir els objectius previstos en el Pla.

6.3. Convenis establerts en l'actualitat

Per tal de fer efectives les possibilitats descrites en el punt anterior, l'Institut d'Estadística de Catalunya ha signat convenis de col·laboració en matèria estadística amb els ajuntaments de Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Sabadell, Terrassa, Santa Coloma de Gramenet, Lleida, Tarragona, Mataró, Manresa, Granollers, Esplugues de Llobregat i Sant Cugat del Vallès; amb els consells comarcals del Barcelonès, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Vallès Oriental, Bages, Alt Empordà, Alt Penedès, Garrotxa, Alt Camp i Urgell; i amb les quatre diputacions de Catalunya. Els acords formalitzats són de dos tipus:

- a) Convenis marc

Tenen com a objecte establir la màxima cooperació, entre les institucions signatàries, en tots els vessants de l'activitat estadística. Així, l'intercanvi

de metodologia, d'informació, la col·laboració recíproca en estudis tècnics, l'assistència tècnica i la possibilitat de proposar la inclusió d'activitats estadístiques d'interès comú en els programes anuals, formen part dels objectius d'aquest acord.

Un actiu molt important, derivat d'aquests convenis, és l'establiment d'una comissió de seguiment formada per representants de les dues administracions. La seva finalitat és promoure la realització de noves activitats, definir en termes tècnics l'abast de les actuacions estadístiques i vetllar per l'acompliment efectiu dels acords. Amb el temps, el contacte entre els tècnics que integren aquesta plataforma s'ha fet molt estret i s'ha establert una relació molt directa que constitueix un canal permanent de comunicació que agilita enormement l'intercanvi d'informació.

b) Convenis específics

Els objectius assenyalats en el conveni marc es desenvolupen mitjançant convenis específics. Aquests concreten l'activitat estadística a desenvolupar i estableixen els compromisos de cadascuna de les parts. Les activitats estadístiques compreses en aquests acords s'incorporen als programes anuals d'actuació estadística i tenen la consideració d'estadística oficial.

Així, s'ha signat un conveni específic amb totes les entitats d'àmbit local indicades anteriorment, en virtut del qual l'Institut d'Estadística de Catalunya durà a terme una tabulació específica dels censos de població i habitatge al nivell màxim de desagregació tècnica i jurídica possible, així com unes tabulacions específiques bàsiques dels censos d'edificis i locals.

Aquesta tabulació específica s'ha definit per a cadascuna de les administracions signatàries en el marc de la comissió de seguiment respectiva i respon a les diferents necessitats plantejades. En el cas dels ajuntaments de volum de població elevat, s'ha dut a terme una desagregació territorial fins a l'àmbit de secció censal. En les institucions signants de caràcter supramunicipal l'especificitat ha estat més aviat de caràcter sectorial. Aquesta activitat de l'Institut ha estat inclosa en els Programes anuals d'actuació estadística de 1993 i 1994.

Cal fer esment al caràcter actiu de la participació de l'Ajuntament de Barcelona en aquests programes anuals. La seva tradició estadística com a productor i difusor de les estadístiques de la ciutat, confirmada en el fet que publica un *Anuari estadístic de la ciutat* des de 1906 i que en el 1923 es crea l'Institut Municipal d'Estadística, ha fet que s'incorporin en els programes anuals onze fitxes d'activitats estadístiques dutes a terme íntegrament per l'esmentat Ajuntament i que són considerades d'especial interès per part de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Aquesta presència activa del món local en l'estadística oficial s'ha vist incrementada amb la incorporació de l'*Anuari estadístic de la ciutat de l'Hospitalet* al Programa anual d'actuació estadística de 1994.

7. CONVENIS AMB LES UNIVERSITATS CATALANES

Una darrera línia de convenis és la que s'adreça a la millora dels mètodes estadístics. En aquest àmbit cal ressenyar el conveni amb la Universitat de Barcelona per al desenvolupament de la modelització economètrica regional (projecte HISPALINK). Aquesta modelització permet conèixer estimacions de l'ocupació i del valor afegit per sectors de l'economia catalana amb molt poc retard i també fer prediccions amb un model que, si bé és català, està construït de forma articulada en altres models d'altres comunitats autònomes. Un segon àmbit de treball ha estat el càlcul d'errors de l'enquesta industrial i de l'enquesta de població activa. Aquest càlcul resultava complex atès que no es pot fer servir una aproximació algebràica, sinó una aproximació iterativa mitjançant el mètode de la semi-mostra reiterada.

Un dels temes més complicats d'estimació per al coneixement de l'economia catalana és el saldo comercial entre Catalunya i la resta d'Espanya. La importància d'aquesta qüestió va determinar la signatura d'un conveni entre la Universitat Autònoma de Barcelona per tal de fer servir una doble metodologia per estimar aquests resultats: el mètode dels saldos aparents (aproximació comptable) i el mètode dels modes de transport (pas de dades físiques a dades econòmiques). Per acabar només apuntar que amb la Universitat Politècnica de Catalunya i amb la Universitat Pompeu Fabra s'han promogut convenis de contingut docent i de promoció de la investigació.

Dins d'aquesta línia de col·laboració amb les universitats s'ha d'assenyalar el conveni signat amb el Centre d'Estudis Demogràfics per avaluar l'exhaustivitat i redreçar les dades estadístiques del moviment natural de la població en el període comprès entre 1975 i 1984.

ENGLISH SUMMARY:

AGREEMENTS OF COLLABORATION WITH THE CATALAN STATISTICAL INSTITUTE

Jordi Bacaria, Joaquim Capellades,
Àlex Costa, Manuel Falguera

The Catalan Statistical Plan has been created to be the instrument for organizing and planning the statistics of the Catalan Government and those of its independent institutions. Also it wants to be the frame tool of institutional collaboration between the Catalan Government and the local public catalan entities, for the progressive constitution of the catalan integral statistical system, and also with the public institutions of the State or internationals.

At the organized structure of the catalan official statistics the Catalan Statistical Institute has the main roll since it is the Generalitat's unit specialized in statistics, responsible for its planification and for the management of the statistical system as a whole. The Catalan Statistical Institute has established a number of agreements of cooperation with different administrations to avoid doing the same thing twice causing unnecessary trouble to the information suppliers and thus contributing to the integration of the catalan statistical system.

At the Catalan Statistical Plan it is possible to identify some of the main targets of the collaboration between the central Administration and the Catalan Government. Both Administrations share practically the same fields of interest for having statistical information for the decision making of public institutions. Also the disintegration required by the various self-administrations of the State varies a lot, in general they need that the necessary data be much more territorially splited.

Due to the fact that the statistical points of interest are almost identical there are several reasons why there is a need for agreements of collaboration among institutions, these are: taken advantage of the existing sources, the lowest cost, less inconvenience to citizens, comparing de results, language normalization, the institutional presence of the Catalan Government, introduction at the questionnaires of themes of specific interest to the Administration of Generalitat and the punctual disponibility of the collected data.

The contents of the agreements are very different depending on the type of collaboration they come to in each case. Thus it is possible to speak about

two basic types with reference to the institutional distribution of the different work-pieces of a statistical operation.

The model of "total participation" is that of a statistical proceeding methodologically defined in the same way for the whole of the State, being the self-administration concern the one that has to developed it and do it completely in its territory.

The model of "partial participation" can have different grades and levels of distributing the statistical work. There can be several kinds of participating for instance doing the catalan version of the questionnaires or collaborating at the identification of the basic statistics directory up to more complex ways through the various steps of the statistical process among all the institutions implied. A typical case of complex participation can be the Population and Housing Cens of 1991. Also the participation at the industrial surveys of the years 1991, 1992, and 1993.

For the catalan public institutions of territorial character the agreements of collaboration with the Institute are the only way of entering the Statistical Plan and therefore the official statistics which gives them much significance from the institutional point of view. The catalan legislation aknowledges the competence of the local Administration to elaborate statistics that can be of interest to them in order to accomplish in a more efficient way the works they were assigned by the Government and the Administration. Participating at the Statistical Plan for Catalonia gives official category to the statistical activity. The common entrance of the statistics of the territorial entities into the Plan is on behalf agreement with the Catalan Statitical Institute. The Institute has signed agreements to make effective the possibilities mentioned above.

Frame agreements: aim to the establishment of the maximum cooperation among the signing institutions.

Specific agreements: the targest aimed to at the frame agreements are developed through specific agreements.

A last line of agreements tries to improve the statistical methods. In this area we should underline the agreements signed with several catalan universities with the aim of developing different tools or statistical products.

